

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio V. De obligatione restituendi usuras.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

SECTIO V.

De obligatione restituendi
usuras.

§. I.

An & quibus teneantur usurarii
restituere usuras?

Usuras restituendas esse, & quidem illis, à quibus fuerunt extortæ, vel eorum hæredibus, jure naturale probat, quod vult, ut injustè læsus restituatur, & bona illi sua, quorum dominium non amisit, solvendo usuras, reddantur. Quod si tamen nec illi, à quibus usuræ extortæ fuerunt, neque eorum hæredes supersint, & de acceptatione usurarum non constet, nisi in foro conscientie, vult Pontifex inc. *cum tu* §. *h. t.* ut in pauperes vel Ecclesias, vel alias causas pias restitutio fiat (ut omni scil. quo possunt modo, suis dominis usuræ profint, & reddantur) nisi inopia debitoris à restitutione excuset, vel hanc differre patiatur.

§. II.

An omnes usurarii restituere te-
neantur usuras, etiam hæredes
eorum?

Omnes recipientes usuras obligantur ad restitutionem, sive Clerici, sive Laici sint. *c. 1. 2. §. 7. h. t.* etiam Iudæi, tanquam iniqui possessores rei alienæ, aut restitutioni obnoxii, cum juris naturalis præceptum de damno alteri non dando, & rebus suis restituendis, &c.

omnes urgeat. Et probari etiam potest argu. *c. Post miserabilem 12. h. t. §. e. Quanto 18. eodem.* & si usurarii tempore vitæ suæ usuras non restituerunt, debent illæ restitui ab hæredibus defuncti. *c. Tuam 9. h. t.* juxta portiones suas, quas ex hereditate acceperunt; (sicut enim de aliis damnis injustè datis à defuncto, obligantur eorum hæredes, ita etiam de vitæ, in foro externo juxta confectio- nem Inventarij, in foro conscientie autem juxta vires hereditarij) ita ut nunquam etiam legatarij ex suis portio- bus legatis teneantur.

§. III.

Quinam, & quo pacto cooperantes
ad usuras exigendas vel solvendas
teneantur ad restitu-
tionem?

Quod omnes illi, qui sunt causa effi-
cax ex parte mutuantis, ut usuræ
exigantur, & accipiantur, ad restitucio-
nem, saltem secundo loco, in defectum
usurarii, teneantur; qui verò ex parte
mutuatarii usuras solventis se tenent,
suggerendo illi subsidia v. g. ut usuras
promissas solvere possit, ad restitucio-
nem nullam obligentur, ex cooperatio-
ne efficaci injusta, vel non injusta proba-
tur. Et hinc Magistratus, qui statutis suis
cogunt subditos ad usuras solvendas, vel
harum repetitionem & restitutionem impedi-
unt, quod sub excommunicatione in *Clem.
uni. h. t.* prohibitum est, ad restitucio-
nem obligantur, in defectum usurarii
nolentis, vel non potentis restituere,
(nisi ad cavenda majora mala permit-
terent tantum usurarum solutionem, vel
ex alia justa causa etiam præciperent)

Ggg gg 3 quam

quam obligationem ad plures etiam alios efficaciter cooperantes se extendere facile cogitanti patebit, & ex generalibus principiis de iustitia colligi potest.

§. IV.

De quibusdam exceptionibus, quas usurarii opponere possunt, vel solent contra petentes restitutionem usurarum.

Primò, si usurarius excipiat, contra mutuatariam petentem restitutionem usurarum, quòd liberaliter ab eo sint illæ remissæ, valida est exceptio, si spontè facta fuerit, & nulla fraus intervenierit, cum quilibet rerum suarum moderator, debitori suo remittere debitum possit, in quibus remissioni jus non resistit. Si verò petenti remissionem solvendarum, aut restitutionem solutarum usurarum, opponatur ab usurario exceptio juramenti, nulla est talis exceptio, sed potest cogi (saltem ex officio Iudicis, vel ad denuntiationem mutuatarii) usurarius, ut mutuatario vel juramentum remittat, si nondum sint solutæ usuræ, vel ut restituat solutas, ut constat ex c. *Tuas* 13. h. 2. ne scilicet usurarius ex dolo suo, & iniustitia lucrum referat.

Secundò, si contra repentem usuras excipiat, quòd vel ipse etiam, vel ille cuius est hæres, & cuius nomine repetit, usuras receperit, & non restituerit, valida est exceptio c. *Quia frustra* 14. h. 2. c. *Michael* 17. h. 2. quia frustra implorat legis auxilium, qui in eandem legem, cuius auxilium implorat, committit, neque audiendus est talis repetens usuras sibi debitas, antequam, quas ille

debet, restituat. Quòd si tamen Civis non proprio nomine, aut ut hæres usurarii, usuras exigat, sed nomine Ecclesiæ suæ, non potest contra illum excipi, quòd & ipse usuras receperit, nec restituerit, quia Ecclesiæ non debet aliud delictum obesse arg. c. 1. de spoliis. Prout nec contra Procuratorem nomine sui Principalis repetentem usuras, excipi utiliter potest, quòd etiam ipse ab alio usuras accepit, nec restituerit, cum neque huius delictum principali obesse possit.

Tertio, si conventus super alio delictuendis manifestus usurarius excipiat, ne cogatur illas restituere, non cogatur non est. c. *Quam perniciosum* 1. c. quia talis appellatio manifestè facta est, aliter tamen loquendum, si de alio delictu appellante acceptis non cogatur, & ex justa causa interponatur appellatio, cum defensio, quæ est pars naturalis, uti est appellatio, criminolo, non intentionem, neganda non sit. Quamvis verò in specie restitui debeat, restitui. *Auct. Metho* §. 5. qui videri potest, de hæc talia vel apud Civiles, vel apud Theologos legi.

§. V.

De usura mentali, & obligatione restituendi ei annexa.

Vsuram mentalem tum committit, perius jam dictum, quando quis exterius dat mutuum & accipit interius supra sortem, ea intentione, ut hæres supra sortem ex vi mutui habeat, ab ipso eo tamen, ut intentionem hanc hæres pravam exterius manifestet, aut in pe-

Etiam deducat. De hac autem usura mentali quaeritur primò, quænam intentio aut spes lucri accipiendi ex mutuo supra sortem constituat eam, & secundò quaeritur, an sit ex tali usura restituendi obligatio. Primo quaeritur, non esse quidem usurarium sperare, & intendere ex mutuo lucrum, ex benevolentia, gratitudine, ac liberalitate mutuatarii obtinendum, quamvis hoc lucrum taliter obtinendum, sit principalis finis mutui, modò absit pactum externum hujus lucri ex justitia solvendi; cum in tali casu nulla appareat ex parte mutuantis iniustitia, quæ usuram constituit; usura tamen committitur, si mutuum detur, cum ea intentione sine pacto quidem externo, in animo tamen habitâ, ut lucrum obtineatur à mutuatario vi mutui, non ex illius liberalitate, & gratitudine, sed ex justitia, ut pretium & incompenſatio dati mutui, quia in tali casu, ex parte mutuantis apparet iniusta intentio, pretium sive lucrum supra sortem ex obligatione iustitiæ intendens, ubi nihil pretio æstimabile datur, & de hoc casu procedit secunda quaeritio, an scilicet ex tali usura mentali oriatur obligatio restituendi acceptas usuras? cui quaeritio 2. affirmativè, juxta *c. consul. 10. h. t. si mutuatarium*, aliunde sciens ex signis, vel ex indole mutuantis, nullum facile mutuum eum dare, nisi lucrum supra sortem illi numeretur, lucrum hoc non intendit illi donare gratis, sed ut debitum dedit; ex vi mutui; neque enim in tali casu suas fecit mutuans usuras tales, sed illæ sunt mutuatarii, indebitum solventis. Quæ restitutionis obligatio in eo casu usuræ mentalis etiam locum habet,

si dubitet mutuans, quo animo dedit mutuatarium id, quod supra sortem dedit, utrum scilicet dederit ut mutui pretium, vel ut gratuitum donum, sicut enim qui dubiâ fide rem possidere incipit, rem illam retinere non potest, sic nec mutuans talis usuras, quas dubia mente recipit, ita tamen ut in tali casu, si bona fide capta fuit talis supra sortem dati possessio, etiam si postea dubium superveniat, quod attendendo etiam varias circumstantias resolveri non potest, retinere, & consumere tales usuras possit.

SECTIO VI.

De Iudice criminis usurae,
& probatione eiusdem, ac pænis usurariorum.

§. I.

Quis sit Iudex competens in crimine usurae, & quomodo probetur quis esse usurarius manifestus?

Usuræ crimen mixti fori est, & potest de ea, sive iuris sive facti quaeritio est, cognoscere tam Ecclesiasticus quam secularis Iudex inter laicos sibi subditos, cum hoc crimen non habeat majorem spiritualitatem, quam crimen adulterii, furti, & similia delicta contra justitiam, debet tamen etiam Iudex secularis in hoc crimine iudicando procedere juxta jus Canonicum, quod in multis jus Civile correxit. Manifesti autem usurarii dicuntur illi, qui manifestè tales